

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΡΥ Wa 957

Τὸ κείμενο τῆς πινακίδας —ή, ἀκριβέστερα, τῆς σφραγίδας— ΡΥ Wa 957
ἔχει ὡς ἑξῆς:

o - da - sa - [to] a - ko - so - [ta]
e - qe - ta e - re - u - te - re¹

Τὸ κείμενο τοῦτο ἔχει μεταγραφεῖ κατὰ τοὺς ἀκόλουθους τρόπους:

α) ὡς δάσσαντο Ἀλξοίτα
ἐπέται ἐρευτήρες

β) ὡς δάσσαντο Ἀλξοίτα
ἐπέτα ἐρευτήρες

γ) ὡς δάσσατο Ἀλξοίτας
ἐπέτας ἐρευτήρει

δ) ὡς δάσσατο Ἀλξοίτας
ἐπέτα ἐρευτήρει².

Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ὁμοφωνία ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴ μετα-
γραφὴ τῆς πρώτης ἢ μᾶλλον τῶν δύο πρώτων λέξεων τοῦ κειμένου. Γίνεται
κοινῶς παραδεκτὸ ὅτι τὰ κείμενα στὰ ὁποῖα εἶχε τεθεῖ ἡ παραπάνω σφραγίδα
κατέγραφαν διανομὴ κάποιου εἴδους.

1. Βλ. PTT: *The Pylos Tablets Transcribed*, Part I. Texts and Notes edd. E. L. Bennett, Jr. and J. - P. Olivier, Roma 1973 [Incunabula Graeca 51] σ.

2. Γιὰ τὶς ποικίλες ἀναγνώσεις ποὺ ἔχουν προταθεῖ βλ. F. A. Jorro, *Diccionario Griego - Español*, v. I, Madrid, 1985, σ. 243 s.v. e-re-u-te-re καὶ σ. 230-231 s.v. e-qe-ta.

Πρβλ. 1) τὴν πιν. PY Vn 20, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ πρόσθετη διανομὴ οὔνου σὲ ἑννέα περιοχὰς τοῦ Πυλιακοῦ βασιλείου.

(e - pi - de - da - to : ἐπιδέδαστοι (= -αι) καὶ

2) τὶς πιν. PV Jn 389.7, 601.7, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ πρόσθετη διανομὴ χαλκοῦ.

(e - pi - da - to : ἐπίδαστος).

Τὸ δάσαστο εἶναι ἀναύξητος τύπος τοῦ ῥ. δατέομαι - δαίομαι. Ὁ ἴδιος αὐτὸς τύπος ἀπαντᾷ καὶ στὰ Ὀμηρικὰ Ἑπη, ὅπως γιὰ παράδειγμα στὴν Ἰλ. X 354:

ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἶωνοὶ κατὰ πάντα δάσσονται.
στὴν Ὀδ. υ 280:
μοίρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα·
κ.ά.

Τὸ ο- : ὡς- (ὡς μονοσύλλαβη λέξη γράφεται μαζὶ μὲ τὴν ἐπομένη της) ἀπαντᾷ στὴν ἀρχὴ φράσης καὶ σὲ ἄλλα κείμενα.

Πρβλ. ο - wi - de
 ο - de - ka - sa - to
 ο - do - ke³

Οἱ δύο λοιπὸν πρῶτες λέξεις τοῦ κειμένου ο-da-sa-to: ὡς δάσσα(ν)το σημαίνουν: κατὰ τὸν ἀκόλουθο τρόπο μοίρασαν ἢ μοίρασαν. Τὰ πράγματα δυσκολεύουν ἀπὸ δῶ καὶ πέρα. Ποιὰ ἡ συντακτικὴ σχέση τῶν λέξεων πρὸς ἀκολουθοῦν μὲ τὸν ρηματικὸ τύπο da-sa-to; Ὁ λεπτομερὴς σχολιασμὸς τῶν τριῶν αὐτῶν λέξεων μπορεῖ νὰ βοηθήσει.

A-ko-so-ta: Ἡ λέξη, ὅπως μὲ βεβαιότητα συνάγεται ἀπὸ πολλὰς ἄλλες πινακίδες στὶς ὁποῖες ἀπαντᾷ (PY Eq 213.1, Fn 30.1, Pn 30.1, Un 267.1, An 39 v.5, Va 482, Cn 40.3.7.11.12.13., 45.6.9.10, 599.2, 453.1, 702.1, 719.8. 10.11) εἶναι ὄνομα προσώπου καὶ μπορεῖ νὰ διαβαστεῖ π.χ. Ἀλξοίτας.

Ὁ A-ko-so-ta: Ἀλξοίτας παίζει σημαντικὸ ρόλο στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Μυκηναϊκῆς Πύλου. Πρόκειται γιὰ σημαντικὸ ἀξιοματοῦχο τῶν Πυλιακῶν ἀνακτόρων μὲ ποικίλες, οἰκονομικῆς πάντοτε φύσεως, δραστηριότητες.

3. Βλ. Ernst Risch, «Die Mykenischen Einleitungsformeln», *Atti Roma II* (1967), σσ. 690, 692, 694.

Ἐμφανίζεται (PY Va 482) ὡς κάτοχος ζεύγους ἀκατέργαστου ἀλλὰ καὶ σημαντικῆς ποσότητος κατεργασμένου ἐλεφαντόδοντου (βλ. λ. *ἐλέφας*). Χορηγεῖ (PY Un 267) ἀρώματα στὸν μυρεψὸ *Θυέστα* (βλ. λλ. *θύος*, *ἀλειφαζόςος*, *ἀλειφαρ*). Παίξει σημαντικὸ ρόλο στὴν ποιμενικὴ οἰκονομία (PY Cn 40, 45, 453, 599, 702, 719): ἔχει πολλοὺς ὑποταχτικούς ποὺ τοῦ βόσκουν πλῆθος αἰγοπρόβατα σὲ διάφορες περιοχές. Καθόλου παράξενο λοιπόν, ποὺ τὸ ὄνομά του διαβάζεται σὲ μιὰ πινακίδα, ποὺ καταγράφει μεγάλες ποσότητες σταριοῦ. Ἡ λέξη, ποὺ ἀκολουθεῖ, προσδιορίζει τὸν A-ko-so-ta καὶ καθορίζει εἰδικότερα τὸν ρόλο του⁴. Οἱ δραστηριότητές του δείχνουν ὅτι θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ὑποκείμενο στὸ *ρ. o-da-sa-to*.

e-ge-ta: Ἡ λέξη ἀπαντᾷ συχνὰ στὰ Μυκηναϊκὰ κείμενα καὶ φανερώνει ἀξίωμα ποὺ ἔχει σχέση μὲ στρατιωτικὰ ἀλλὰ καὶ θρησκευτικὰ καθήκοντα⁵.

e-re-u-te-re: Ἡ λέξη, ποὺ μπορεῖ νὰ βρίσκεται σὲ πτώση 1) δοτ. ἐν. ἥ 2) ὀν. πληθ., ἔχει σχετισθεῖ ἀπὸ τοὺς Ventris-Chadwick, Palmer, Ruijgh μὲ τὸ ἐρευντᾶς τῆς ἀλφαβητικῆς Ἑλληνικῆς ποὺ μαρτυρεῖται σὲ δύο Κρητικὲς ἐπιγραφές τοῦ 3ου καὶ 2ου π.Χ. αἰ. καὶ σημαίνει ἀερευνητής, ἐπόπτης, ἐπιθεωρητής⁶. Ἡ ἴδια λέξη *e-re-u-te-re* ἀπαντᾷ ἐπίσης στὴν πινακίδα PY Cn 227, ἥ ὁποία καταγράφει ταύρους σὲ σχέση μὲ πέντε στρατιωτικὲς ὁμάδες. Ἡ εἰσαγωγικὴ φράση τοῦ κειμένου, στὴν ὁποία ἡ λ. *e-re-u-te-re* ἀπαντᾷ, ἔχει ὡς ἐξῆς: *jo-i-je-si*.

Ἡ φράση ἔχει μεταγραφεῖ:

α) ὡς *ἱενσι*: τοῦ *ρ. ἱημι* (= ἔτσι ἀποστέλλουν).

β) ὡς *ἱεσι*: τοῦ *ρ. *ἱημι* (= θυσιάζω)⁸.

Κατὰ τὴ γνώμη μας πιὸ πιθανὴ εἶναι ἡ πρώτη μεταγραφή.

Ἄν τὼρα ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ *ΔιΦιεὺς* ἀπαντᾷ σὲ πινακίδες στρατιωτικοῦ περιεχομένου καὶ συνοδεύεται μὲ τὸν τίτλο *e-ge-ta*: ἐπέτας, εἶναι λογικὸ νὰ συμπεράνει κανεὶς ὅτι ὁ *ΔιΦιεὺς* ἦταν καὶ ἐπέτας καὶ ἐρευντήρ.

4. Βλ. Γ. Κ. Προμπονᾶ, *Λεξικὸ τῆς Μυκηναϊκῆς Ἑλληνικῆς*, τ. I: ἀ-βέλεινον, Ἀθήνα 1978, σσ. 95 καὶ 214. Πρβλ. καὶ F. A. Jorro, *Diccionario Griego-Español*, v. I, Madrid, 1985, σ. 50-51.

5. Βλ. F. A. Jorro, *Diccionario Griego-Español*, v. I, Madrid, 1985, σ. 230, s.v. *e-ge-ta*. Βλ. ἰδιαίτερα καὶ S. Deger-Jalkotzy, *E-QE-TA. Zur Rolle des Gefolgschaftswesens in der Sozialstruktur Mykenischer Reiche*. Wien 1978.

6. Βλ. H. G. Liddell - R. Scott, *Greek-English Lexicon*, Oxford 1968, s.v. *ἐρευνᾶω*.

7. Βλ. M. Ventris - J. Chadwick, *Documents in Mycenaean Greek*, Cambridge 1973, σσ. 206-207 καὶ 435-436.

8. Βλ. F. A. Jorro, *Diccionario Griego-Español*, v. I, Madrid, 1985, σ. 276-277, s.v. *i-je-to-ge*.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι στὸ κείμενο ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ τὸ e-re-ta συνάπτεται μὲ τὸ e-re-u-te-re καὶ ὄχι μὲ τὸ A-ko-so-ta. Οἱ λέξεις τώρα e-re-ta, e-re-u-te-re μπορεῖ νὰ βρίσκονται σὲ πτώση:

1) ὄν. πληθ. ἐπέται ἐρευτήρες

2) δοτ. ἐν. ἐπέτα ἐρευτήρει

(στὴ Μυκηναϊκῇ Ἑλληνικῇ ἢ δοτ. ἐν. τῶν τριτοκλίτων λήγει σὲ -i : -i καὶ σὲ -e : -ei).

Μὲ βάση ὅλα τὰ παραπάνω δύο εἶναι οἱ δυνατότητες μεταγραφῆς τῆς πινακίδας PY Wa 957.

1) Ὡς δάσσατο Ἀλξοίτας
ἐπέτα ἐρευτήρει

2) Ὡς δάσσαντο Ἀλξοίτα
ἐπέται ἐρευτήρες

Ποιὰ ἀπὸ τὶς δύο ἐρμηνεῖες εἶναι ἡ σωστή;

Ὁ Ἀλξοίτας δάσσατο στὸν ἐπέταν ἐρευτήρα
ἢ

Οἱ ἐπέται ἐρευτήρες δάσσαντο στὸν Ἀλξοίταν;

Τὸ κλειδί τῆς σωστῆς ἐρμηνείας παρέχει, κατὰ τὴ γνώμη μας, τὸ Κρητικὸ ἐρευτάς⁹. Ἡ συσχέτιση τοῦ Μυκηναϊκοῦ e-re-u-te-re μὲ τὸ Κρητικὸ ἐρευτάς ἔχει, ὅπως εἴπαμε παραπάνω, γίνεαι ἀπὸ πολλοὺς ἐρευνητές¹⁰.

Προφανῶς ὅμως ἡ συσχέτιση ἐγίνε μὲ βάση τὰ Λεξικά, ὅπου ἡ λέξη καταγράφεται χωρὶς συμφραζόμενα, ἀλλὰ ἀκριβῶς αὐτὰ εἶναι ποὺ διαφωτίζουν τὸ Μυκηναϊκὸ κείμενο.

Ἡ Κρητικὴ λοιπὸν ἐπιγραφή, ὅπου ἡ λ. ἐρευτάς — καὶ μάλιστα στὸν πληθ. ἐρενται — ἀπαντᾷ, ἔχει ὡς ἐξῆς, στὸ σημεῖο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει.

[Ὁ κόσμος (= ἄξιωμα) τῆς Δρήρου, ποὺ δὲν θὰ τηρήσει κανονικὰ τὸν ὅρο του, καταδικάζεται σὲ πρόστιμο 500 στατήρων. Τὸ πρόστιμο εἰσπράττεται ἀπὸ τὴ Βουλὴ· ἐὰν δὲν τὸ εἰσπράξει, θὰ πληρώνει τὰ διπλά]:

*Πραξάντων δὲ οἱ ἐρενται οἱ τῶν ἀνθρωπίνων
καὶ δασάσθωσαν ταῖς ἐταιρείαισιν κατὰ ταῦτα.*

9. Βλ. SIG 527. 132 (Dreros, III π.Χ.), GDI 5073.18 (Cnossus, II π.Χ.).

10. Βλ. F. A. Jorro, *Diccionario Griego-Español*, v. I, Madrid, 1985, σ. 243, s.v. e-re-u-te-re.

Τὸ ἐρευνταὶ ... δασσάσθωσαν ὑπαγορεύει τὴν μεταγραφή τοῦ Μυκηναϊκοῦ:

o - da - sa - to A - ko - so - ta

e - qe - ta e - re - u - te - re

σὲ

ὡς δάσσαντο ἐπέται ἐρευτήρες.

Ἐπέται ἐρευτήρες = ἐρευνταὶ ἀνθρωπίνων

Πρβλ. ΔιΦιεὺς ἐρευτήρ = ἐρευτής θίνων (= θεϊκῶν).

Ἡ φράση: οἱ ἐρευνταὶ οἱ τῶν ἀνθρωπίνων ὑποδηλώνει βέβαια ὅτι ὑπῆρχαν καὶ ἐρευνταὶ τῶν θίνων = θεϊκῶν.

(Κρητικὸ ἐπίθετο πλασμένο κατὰ τὸ ἀνθρώπινος), δηλ. ὑπεύθυνοι γιὰ τὴ συγκέντρωση καὶ τὴ διανομὴ εἰδῶν ποὺ ἀνήκουν στοὺς θεοὺς.

Κατανοεῖται τώρα καλύτερα τὸ di-wi-je-we e-re-u-te-re τῆς πινακίδας Cn 22.

Ὁ ΔιΦιεὺς εἶναι ἱερέας στὸ ἱερὸ τοῦ Ποσειδῶνα καὶ συγχρόνως ἐρευτήρ. Σ' αὐτὸν ἀποστέλλουν οἱ πέντε στρατιωτικὲς ομάδες τοὺς πέντε ταύρους (ἓνα ἢ κάθε μιὰ) προφανῶς γιὰ θυσία.

Μιὰ τελευταία παρατήρηση: τὸ Κρητικὸ ἐρευτάς μαρτυρεῖται ἔμμεσα στὴ Μυκηναϊκῇ Ἑλληνικῇ μὲ τὸ ἀνθρωπωνύμιο e-re-u-ta: Ἐρευτάς.

Μὲ βάση λοιπὸν τοὺς ἐρευτάς τῆς Κρήτης τοῦ 3ου π.Χ. αἰ. μπορούμε νὰ ἀνασυνθέσουμε τὸν θεσμὸ τῶν ἐρευτήρων τῆς μυκηναϊκῆς Πύλου ὡς ἐξῆς:

Οἱ ἐρευτήρες ἦταν ἐπιφορτισμένοι ἀπὸ τὴ μιὰ μὲ τὴ συγκέντρωση τῶν ἀγαθῶν (πρβλ. Cn 22) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὴ διανομὴ τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν στοὺς πολίτες.

Ἡ διανομὴ θὰ μπορούσε νὰ γίνει πρὸς τίς κοινότητες ἀλλὰ καὶ σὲ ἰδιῶτες (A-ko-so-ta) ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ὅμως ἴσως πολλοὺς ἄλλους.